

POTROŠNJA
EKOLOŠKO
PRIDELANE HRANE

AVTORJI: Sanela Omerović, Admir Čeliković, Ines Kokovnik
LETNIK: 1. letnik
ŠOLA: Srednja zdravstvena šola Celje
MENTORICA: Metka Marolt, prof.
ŠOLSKO LETO: 2004/05

Naša raziskovalna naloga obsega 30 strani in ima eno prilogo.

Vrsta priloge: anketni vprašalnik

Število tabel: 12

Število grafov: 12

ZAHVALA

Zahvaljujemo se mentorici Metki Marolt za pomoč pri delu raziskovalne naloge, dobre nasvete in nove izkušnje.

Zahvaljujemo se profesorici Ireni Vuk za strokovno recenzijo naloge in profesorici Aniti Vodišek, ki nam je lektorirala vsa besedila.

Prisrčna hvala tudi vsem anketirancem, ki so nam bili pripravljeni odgovoriti na vprašanja in nam s tem omogočili izvedbo ankete.

KAZALO

Povzetek	4
1. Uvod	5
2. Teoretični pregled literature	6
2.1 Kdo je potrošnik ekološko pridelane hrane?	7
2.2 Katere izdelke kupujejo potrošniki ekološko pridelane hrane?	8
2.3 Kje nakupujejo potrošniki ekološko pridelane hrane?	8
2.4 Kako pogosto nakupujejo?	8
2.6 Zakaj se odločajo za nakup?	9
2.7 Kaj potrošnike ovira pri nakupu?	9
3. Empirični del	10
3.1 Uvod	10
3.2 Hipoteze	10
3.3 Cilji raziskave	10
3.4 Metoda raziskave	10
3.5 Demografske značilnost	11
3.6 Analiza rezultatov	12
4. Zaključek	24
5. Viri	26
6. Priloge	27

POVZETEK

Osrednje vprašanje raziskovalne naloge je ugotoviti vedenjske vzorce nakupovanja ekološko pridelane hrane na Celjskem. Raziskali smo, kolikšen je odstotek tistih potrošnikov, ki nakupujejo ekološko pridelano hrano v primerjavi s tistimi, ki le-te ne nakupujejo.

V ta namen smo uporabili kvantitativno metodo in naredili anketo med 100 naključno izbranimi potrošniki celjske tržnice. Rezultati ankete so pokazali, da se potrošnja ekološko pridelane hrane z leti povečuje, je pa le-ta povezana z različnimi dejavniki, še posebej, ko gre za posameznikove motive za nakup.

1. UVOD

Zadnja desetletja, ki so jih posebej zaznamovala urbanizacija, industrializacija, intenzivno kmetijstvo, porast motornega prometa, novi načini pridobivanja energije, bistveno povečanje porabe fosilnih goriv in nasploh novi življenjski vzorci, so žal dobila svoj pomemben negativen odraz tudi v naravnem okolju. To se kaže ne le na globalni ravni (klimatske spremembe, ozonska luknja, izginjanje vrst, širjenje puščav, ekstremne vremenske razmere ipd.), pač pa tudi v lokalnem prostoru. Vse to se odraža tudi skozi zdravstveno stanje ljudi. Ogrožajo in tarejo nas mnoge bolezni, povezane s stanjem naravnega okolja in s sodobnim načinom življenja. S svojim obnašanjem in nezavedanjem prostorskih, energetskih, surovinskih in seveda ekosistemskih omejitev smo naravi povzročili mnogo škode, ki pa so v bistvu tudi naše lastne rane, saj je povezanost človeka z naravnim okoljem neizpodbitna.

Tveganje je postalo običajna značilnost sodobne družbe v modernem času. Ena temeljnih značilnosti je tudi težnja k razvoju individualnosti. Ljudje izgubljajo zaupanje v obvladljivost družbe in na svoje načine iščejo možnosti v skrbi za lastno zdravje (Marolt, 2004). Naše telo se mora prilagajati vplivom iz okolja, pri tej nalogi pa mu moramo pomagati sami. Vsak posameznik se odloča kako skrbeti za svoje zdravje, ob vsem tem pa mu stoji ob strani družba, v katero je posameznik – potrošnik vključen in od koder prejema različne informacije.

Dandanes se ogromno piše o temah, kot so zdravje človeka, zdrav način življenja, zdravo prehranjevanje, skrb za okolje, skrb za zadostno gibanje ipd. Obenem je moderni potrošnik postal zahtevnejši in bolj informiran glede prehrane in izdelkov, ki jih nakupuje in uporablja. Vedno bolj je pri nakupih pozoren na kakovost izdelka in se prepriča o njegovih pozitivnih učinkih na telo. Tudi v medicinski stroki izpostavljajo pomen zdravega načina prehranjevanja, kar kaže na to, da je zdrava prehrana ena izmed ključnih dejavnikov za kakovostno življenje. Danes poznamo že precejšnje število alternativnih prehrabnih režimov, kot so na primer vegetarijanstvo, makrobiotika, presnojedstvo in ne nazadnje prehranjevanje z ekološko pridelano hrano. Slednja je tudi osrednja tema naše raziskovalne naloge.

Po več kot desetletju od prvih začetkov ekološke pridelave hrane v severovzhodni Sloveniji, ko so drugače misleče ljudi zasmehovali, se danes stanje hitro spreminja in vse več je tistih, ki so naklonjeni ekološki pridelani hrani, potrošniki vse več to hrano kupujejo, vse več pa je tudi kmetij, ki se vključujejo v sistem kontrolirane ekološke pridelave (Bavec in sodelavci, 2001).

»Ekološko pridelana hrana je prehrana rastlinskega in živalskega izvora, ki ne vsebuje ostankov tujih, zlasti kemičnih snovi, predvsem pesticidov, umetnih gnojil, težkih kovin; v živilih živalskega izvora tudi ne sme biti ostankov kemičnih snovi, ki jih dobijo živali s krmo in zdravili, npr. antibiotiki« (Marolt, 2004: 3).

Prav tako ekološko pridelana hrana ne vsebuje kakršnih koli gensko spremenjenih snovi.

V naši raziskovalni nalogi smo raziskali, koliko ljudi nakupuje ekološko pridelano hrano na celjski tržnici, katere izdelke potrošniki najpogosteje nakupujejo in kje jih najraje nakupujejo. Zanimalo nas je, katere so tiste lastnosti ekološko pridelane hrane, zaradi katerih jo potrošniki radi kupujejo, in preverili, zakaj se tisti potrošniki, ki ekološko pridelane hrane ne kupujejo, za tak nakup ne odločajo. Zanimalo nas je tudi, na kakšen način se prehranjujejo potrošniki oziroma ali prakticirajo katerega izmed alternativnih prehrabnih režimov ter koliko so potrošniki informirani o možnostih nakupa ekološko pridelane hrane na celjskih stojnicah na tržnici.

2. TEORETIČNI DEL: PREGLED LITERATURE

Ekološko kmetovanje je nastalo v osemdesetih letih 20. stoletja in je določeno s standardi Mednarodne zveze gibanj za ekološko kmetovanje, ustanovljene leta 1972 v Baslu, in z uredbama Evropske unije za rastlinsko in živalsko proizvodnjo, ki se sprti dopolnjujeta.

Zakonodaja, ki podpira ekološko pridelavo hrane v EU, ustanavljanje ekoloških društev in trženje ekoloških proizvodov v tujini, je spodbudila skupino agronomov takratne Republiške uprave za pospeševanje kmetijstva pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da je leta 1997 izdelala Priporočila za ekološko kmetovanje.

<http://www.gea-on.net/clanek.asp?ID=148>

IFOAM (Mednarodno združenje gibanj za ekološko kmetijstvo) daje v svojih dokumentih prednost naslednjim področjem:

- pridelati hrano z visoko prehransko vrednostjo;
- delati z naravnimi sistemi, v katerih človek ne sme prevladati;
- spremljati biološki cikel v okviru pridelovalnega sistema, vanj vključevati mikroorganizme, talno floro in favno, rastline in živali;
- spremljati in dolgoročno povečati rodovitnost tal;
- uporabljati lokalne vire kmetijskega sistema; delati predvsem znotraj sistema s poudarkom na organski snovi in kroženju hranil;
- omogočiti živalim primerne življenjske razmere;
- preprečevati vse vrste onesnaženja, ki so posledica kmetijske dejavnosti;
- ohraniti genetsko raznolikost in varovati preživetje vrst;
- kmetijsko pridelavo vrniti v okvire do okolja prijaznih dejavnosti;
- doseči socialno in ekološko sozvočje v pridelavi na kmetiji, saj naj bi ekološko kmetovanje spremenilo tudi način življenja kmetov.

http://www.kmetzav-mb.si/ekolo/stran1_1.htm

Ekološko kmetovanje v Sloveniji pridobiva na pomenu tako pri kmetih, še bolj pa pri potrošnikih. Zvezo združenj ekoloških kmetov Slovenije so junija leta 1999 ustanovila območna združenja. Zdaj je v Zvezi osem območnih združenj ekoloških kmetov, ki združujejo približno 90 % slovenskih kmetij, vključenih v nadzor ekološke pridelave. V letu 2001 je bilo v nadzoru 850 kmetij, to pa je približno 1 % vseh slovenskih kmetij. Leta 2002 so predstavljaje ekološke kmetije že 3 % vseh kmetijskih površin v Sloveniji (Vodnik po ekoloških kmetijah, 2002), danes pa je ta odstotek že precej višji.

Temeljna naloga Zveze združenj ekoloških kmetov Slovenije je spodbujanje ekološkega kmetovanja v Sloveniji, strokovna in moralna podpora članom, preskrba prebivalstva z ekološko pridelanimi in predelanimi živili ter skrb za trajno varovanje okolja.

Ekološko živilo je tisti živilo, ki ima certifikat. Certifikat za neko živilo se izda, če je bilo pridelano brez uporabe genetsko spremenjenih organizmov, če živila niso bila podvržena ionizirajočemu sevanju in če vsebuje najmanj 95 % sestavin kmetijskega izvora iz ekoloških kmetijskih pridelkov. Živilo sme vsebovati največ 5 % sestavin snovi, ki so navedene v Pravilniku o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil, njegova predelava mora biti podvržena kontroli, ob vsem tem pa ga spremljajo dokumenti, ki so v skladu s pravilnikom.

V skrbi po dobrem počutju in zdravju, zmanjšanju oziroma preprečevanju negativnih posledic človekovih dejavnosti na naravno okolje in s tem ustvarjanju ljudem prijetnega, zdravega življenjskega okolja, se je zanimanje za potrošnjo ekološko pridelane hrane povečalo. Obenem je to posledica tudi vedno pogostejših posegov genske manipulacije pri prehrani, ki ljudem niso toliko znane (ali sploh ne) in zato v ljudeh zbudajo veliko stopnjo nezaupanja. Porast povečanja zanimanja za ekološko pridelano hrano je verjetno posledica tudi dejstva, da so posamezniki sami postali odgovorni za svoje zdravje in tako z zdravim načinom prehranjevanja skrbijo za svoje telo.

V nadaljevanju naloge vam bomo predstavili rezultate nekaterih študij, ki so bile narejene pri nas. Študij o potrošnikih ekološko pridelane hrane v Sloveniji ni bilo narejeno veliko. V veliko pomoč nam je bila raziskava, ki je bila izvedena 2003 v Celju in Ljubljani med potrošniki ekološko pridelane hrane in je predstavljena v diplomskem delu Metke Marolt. Po nove informacije smo se obrnili tudi na celjsko ekološko društvo Deteljica ter poklicali na Ministrstvo za kmetijstvo in prostor.

Aktiven član celjskega ekološkega društva Deteljica, Josip Gorečan, nam je zaupal, da med ekološkimi društvi in Ministrstvom za kmetijstvo in prostor ravno potekajo priprave za oblikovanje strategije razvoja ekološko pridelane hrane za obdobje 5 let, dolgoročno pa so si zadali cilj, da bi bilo do leta 2015 v Sloveniji kar 20 % ekoloških kmetij.

Znano je, da slovenska vlada ne podpira gensko pridelane hrane in da se Ministrstvo za kmetijstvo ogreva predvsem za ekološko pridelavo hrane, kar je tudi posledica dejstva, da so za Slovenijo značilne relativno majhne kmetijske površine, ki so primerne za ekološko pridelovanje.

<http://www.vecer.si/vecer2003/default.asp?kaj=6&id=2004090900568056>

2.1 KDO JE EKOLOŠKI POTROŠNIK?

O tem, kdo je ekološki potrošnik, je bilo narejenih veliko študij v tujini, v Sloveniji pa je bila (po naših podatkih) izvedena le anketa na ljubljanski tržnici leta 2002 (Združenje ekoloških kmetov Slovenije) in raziskava Maroltove leta 2004. Rezultati kažejo, da med potrošniki prevladujejo predvsem ženske, in sicer v skrbi za lastno zdravje ali zdravje svoje družine. Ženske naj bi bile bolj dovzetne in poučene o vrednosti ekološko pridelane hrane, prav tako so bolj fleksibilne in dovzetne za teme, kot so zdravje, zdrava prehrana in zdrav način življenja. Lažje preživljajo spremembe, v nasprotju z moškimi, ki se težko odpovedo zakoreninjenim navadam (Marolt, 2004).

O tem, katere starostne skupine pogosteje posegajo po ekološko pridelani hrani, dajejo študije različne rezultate. Medtem ko ponekod rezultati kažejo, da gre predvsem za mlade, visoko izobražene ljudi, spet druge študije kažejo, da gre za višjo starostno skupino, torej ljudi srednjih let, vendar prav tako z visoko stopnjo izobrazbe. Veliko študij poroča, da se za nakup ekološko pridelanih živil odločajo ljudje od 20. leta naprej. Med potrošniki ekološke pridelane hrane je eden izmed dejavnikov, ki pogojujejo pogostost nakupa, tudi osebni dohodek. Ljudje z višjim osebnim dohodkom se pogosteje odločajo za nakup ekološko pridelane hrane.

2. 2 KATERE IZDELKE KUPUJEJO EKOLOŠKI POTROŠNIKI?

Podatkov o vrstah kupljenih ekološko pridelanih živil ni ravno veliko. Veliko raziskav se posveča ozadju nakupov, torej v motive nakupov ekološko pridelanih živil.

Da bi kupci lažje prepoznali živilo ekološkega porekla, je Zveza združenj ekoloških kmetov Slovenije registrirala slovensko znamko Biodar. To je kolektivna znamka za živila, ki so bila pridelana in predelana po standardih Zveze. Na tak način je možno slediti izdelku od »kmetije do mize«. Nadzor nad izpolnjevanjem standardov za znamko Biodar izvaja Oddelek za kontrolo ekološkega kmetovanja v Mariboru.

V Sloveniji sta bili (po dostopnih informacijah) opravljeni 2 študiji o vrstah izdelkov, po katerih potrošniki najpogosteje posegajo. Rezultati kažejo, da najraje kupujejo ekološko pridelano sadje in zelenjavo, sledijo mlečni izdelki (npr. sir, skuta), meso in nekateri trajnejši izdelki, kot na primer med, marmelada, žitarice ...

2. 3 KJE NAKUPUJEJO EKOLOŠKI POTROŠNIKI?

Slovenski potrošniki najpogosteje nakupujejo na ekološki tržnici (Ljubljana), ki pa na srečo ni več edina ekološka tržnica v Sloveniji. Ekološko tržnico imajo tudi Mariboru in Kamniku, ekološke stojnice pa razstavljajo ekološko pridelano hrano od predlanskega leta tudi v Celju. V raziskavi, ki je bila izvedena na ekološki tržnici v Ljubljani (2002), je kar 39 % potrošnikov dejalo, da tam nakupijo vsa živila, ki jih potrebujejo (Marolt, 2004).

Raziskava, izvedena v Ljubljani, je pokazala, da Slovenci radi kupujejo ekološko pridelano hrano v specializiranih trgovinah, kar je potrdilo 67 % udeležencev raziskave (Marolt, 2004). Kar 26 % ljudi se odpravi na nakup na ekološke kmetije, nekaj pa je tudi takih, ki se na nakup odpravijo v tujino.

2. 4 KAKO POGOSTO NAKUPUJEJO?

Ekološki potrošnik naj bi bil tisti potrošnik, ki pogosto nakupuje ekološko pridelano hrano. Pogostost je v študijah različno opredeljena – od tega, da je ekološki potrošnik tisti, ki se oskrbuje izključno z ekološko hrano, do mnenja, da je ekološki potrošnik tisti, ki to hrano kupuje vsak teden. Razpoložljivost pri nas niha glede na letni čas. Ker je ekološko pridelana hrana (sveža) sezonsko omejena, težko govorimo o tem, kako pogosto potrošniki (v času, ko ni sezone) ekološko pridelano hrano nakupujejo. Obenem pa obstajajo tudi takšni potrošniki, ki se zanimajo za nakup ekološko pridelane hrane, pa se zanj iz svojih razlogov ne odločijo. Zanimiva je ugotovitev Maroltove (2003), da med Slovenci obstaja visoka oskrba samooskrbe z ekološko pridelano hrano oziroma pridelavo hrane na svojem domu (Marolt, 2004).

2. 5 ZAKAJ SE ODLOČAJO ZA NAKUP?

Raziskave v Sloveniji (Marolt, 2004; Združenje ekoloških kmetov Slovenije, 2002) so pokazale, da se kupci odločajo za nakup ekološko pridelane hrane predvsem zaradi skrbi za svoje zdravje, saj so kot najpogostejši motiv navedli nevsebnost kemičnih snovi in pesticidov v ekološko pridelani hrani. To vsekakor lahko povežemo z zdravjem, saj vemo, da so kemikalije in pesticidi, ki jih pridelovalci uporabljajo pri pridelavi konvencionalno pridelane hrane, zdravju škodljivi.

Kot drugi razlog za nakup ekološko pridelane hrane so potrošniki navedli naravi prijazen način pridelovanja. V tem lahko prepoznamo skrb za okolje in živali, za katere je ekološki potrošnik morda bolj dovzetni v primerjavi s tistimi potrošniki, ki ekološko pridelane hrane ne kupujejo. Kot možne razloge so navedli tudi boljši okus hrane, velik pomen pa so pripisovali tudi lokalno pridelanemu proizvodu (Marolt, 2004).

2. 6 KAJ POTROŠNIKE OVIRA PRI NAKUPU?

Glavne ovire, ki so jo prepoznale že narejene študije v Sloveniji, se med seboj razlikujejo. Študija, ki je bila izvedena v letu 2002, je pokazala, da je najpogostejša ovira pri nakupu premajhna izbira živil. Predvsem zaradi klimatskih razmer v Sloveniji je težko zagotavljati pestro izbiro ekoloških pridelkov, še posebej v času, ko ni sezone, torej pozimi. Še posebej sveža zelenjava je v tem času težko dosegljiva. Potrošniki so bili mnenja, da je količina ponujenih izdelkov premajhna in da se je za nakup ekološko pridelanih živil potrebno kar potruditi. Naj omenimo samo nakupovanje na ekoloških kmetijah.

Ena izmed ovir, ki pa je pomembnejša predvsem pri mlajših potrošnikih, je (pre)visoka cena ekološko pridelane hrane. Ta hrana sme namreč biti 20 % dražja v primerjavi s konvencionalno pridelano hrano. Potrebno je omeniti, da je v pridelavo in predelavo ekološko pridelane hrane potrebno vložiti precej truda, sama pridelava hrane pa je zahtevnejša in vzame tudi veliko časa.

V letu 2003 so na ljubljanski tržnici izvedli raziskavo med potrošniki, ki pa so precej dvomili o neoporečnosti ekološko pridelanih živil in so bili mnenja, da je Slovenija preveč onesnažena pokrajina, da bi sploh lahko pridelovali ekološko pridelano hrano (Marolt, 2004).

3. EMPIRIČNI DEL

3.1 UVOD

V nalogi smo v začetku naredili teoretični pregled obstoječe literature, ki nam je bila na razpolago. Zanimala nas je predvsem literatura glede ekološko pridelane hrane, ekološkega kmetijstva v Sloveniji ter o opravljenih podobnih študijah, ki smo se jo odločili izvesti sami.

Teoretičnemu delu sledi empirični del, v katerem vam bomo predstavili rezultate naše ankete, ki smo jo izvedli v času med 2. in 4. februarjem 2005 na celjski tržnici med naključnimi potrošniki. Zanimalo nas je, ali ljudje sploh nakupujejo ekološko pridelano hrano, katere izdelke najraje kupujejo in kako pogosto posegajo po njih. Zanimalo nas je, zakaj se potrošniki odločajo za nakup ekološko pridelane hrane in zakaj se tisti, ki take hrane ne kupujejo, ne odločajo za nakup ekološko pridelane hrane. Zanimalo nas je tudi, ali ljudje vedo, da so v Celju na razpolago ekološke stojnice.

3.2 HIPOTEZE

A: Število potrošnikov ekološko pridelane hrane se z leti povišuje.

B: Med potrošniki ekološko pridelanih živil prevladujejo predvsem ženske.

C: Glavni motiv za nakup ekološko pridelane hrane je zdravje posameznika ali člana družine.

D: Razlog, zakaj potrošniki konvencionalne hrane ne kupujejo ekološko pridelane hrane, je v tem, da so s prvo povsem zadovoljni.

3.3 CILJI RAZISKAVE

Cilj naše raziskave je bilo ugotoviti razmerje med potrošniki, ki nakupujejo ekološko pridelano hrano, in tistimi, ki te hrane ne kupujejo, ter pojasniti, katere izdelke najpogosteje nakupujejo, kje jih kupujejo, pojasniti motive in ovire za nakup ekološko pridelane hrane ter ugotoviti, zakaj se potrošniki, ki ekološko pridelane hrane ne kupujejo, ne odločajo za nakup.

3.4 METODA RAZISKAVE

Za raziskovanje področja ekološko pridelane hrane smo se odločili po ugotovitvi, da na tem področju v Sloveniji še ni bilo narejeno veliko študij. Za svojo raziskavo smo se odločili izvesti kvantitativno študijo v obliki anketnih vprašalnikov. Za osnovo smo uporabili podatke kvalitativne raziskave, ki je bila izvedena leta 2003 v Celju in Ljubljani med ekološkimi potrošniki. Z uporabo kvantitativne študije smo omogočili pregled večjega števila potrošnikov in analizo primerjave ekoloških potrošnikov s konvencionalnimi.

Anketo smo izvedli v času treh delovnih dni na celjski tržnici. Uporabili smo vzorec 100 anketirancev, saj smo s takšnim številom skušali zagotoviti reprezentativnost vzorca. Izbrane

potrošnike smo izbirali povsem naključno, ankete pa smo izvedli na treh vstopnih točkah na celjsko tržnico. Skušali smo zagotoviti približno enakovredno število predstavnikov ženskega in moškega spola, kar nam je tudi uspelo.

Vsakemu anketirancu smo pojasnili, kakšen je namen anketnega vprašalnika in mu zagotovili anonimnost. Uporabili smo anketni vprašalnik zaprtega oziroma mešanega tipa. Vprašalnik smo razdelili na več delov. Na prvo vprašanje so odgovorili vsi anketiranci, ki smo jih potem razdelili v dve skupini. Na vprašanja pod rimsko številko I so odgovarjali vsi tisti, ki so na prvo vprašanje odgovorili pozitivno. Ostali so nadaljevali pri rimski številki II, na zadnji del vprašalnika, označenega z rimsko III, pa so ponovno odgovorili vsi anketiranci. Vprašanja smo zastavili tako, da je bila vsaka spremenljivka popolnoma neodvisna. Pri nekaterih vprašanjih smo uporabili merske lestvice.

Anketni vprašalnik se nahaja v prilogi št. 1.

3. 5 DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

Skupno smo anketirali 100 potrošnikov celjske tržnice, od tega je bilo 51 žensk in kar 49 moških. 19 anketiranih je bilo starih do 30 let, 36 je bilo starih od 31 do 50 let, 23 od 51 do 65 let in 22 več kot 65 let.

14 jih je imelo samo osnovnošolsko izobrazbo, 6 je končalo dvo- ali triletno poklicno šolo, 57 je zaključilo 4-letno srednjo šolo. 14 jih ima višješolsko izobrazbo, 9 pa je zaključilo visoko šolanje, magisterij ali več.

SPOL	
Ženski	51
Moški	49
STAROST	
Do 30 let	19
Od 31 do 50 let	36
Od 51 do 65 let	23
66 let in več	22
IZOBRAZBA	
Končana osnovna šola	14
Končana 2-, 3-letna poklicna šola	6
Končana 4-letna srednja šola	57
Končana višja šola	14
Končana visoka šola ali več	9

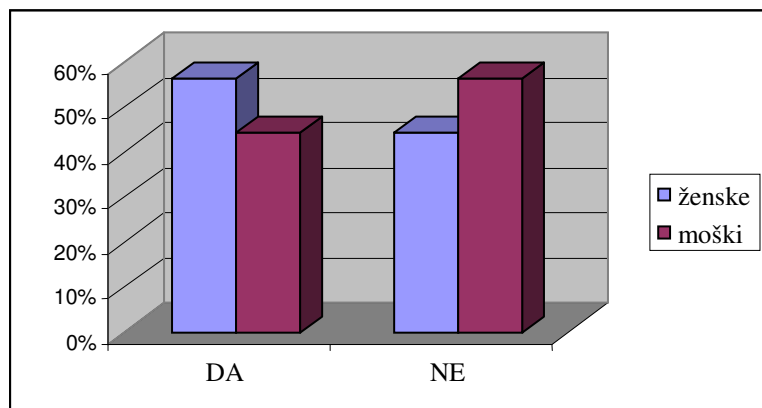
3. 6 ANALIZA REZULTATOV

1. Ste že kdaj kupili katerega izmed izdelkov ekološko pridelane hrane?

TABELA 1: Potrošniki ekološko pridelane hrane

	ženske	moški	skupaj
DA	34	27	61
NE	17	22	39

GRAF št. 1

Med 100 anketiranimi je bilo 51 žensk in 49 moških. Na prvo vprašanje je 34 žensk od 51 odgovorilo, da so že kupile ekološko pridelano hrano. Moških, ki so tak nakup že opravili, je 27. Potrošnikov, ki ekološko pridelane hrane ne kupujejo, je 39, od tega 17 žensk (44 %) in 22 moških (56 %). Ugotovimo torej lahko, da so ženske pogosteje potrošniki ekološko pridelane hrane, s čimer smo potrdili našo drugo hipotezo. Kljub temu pa razlika v številu moških in žensk potrošnikov ni tako velika.

2.–6. Kje ste kupili/nakupujete ekološko pridelano hrano?

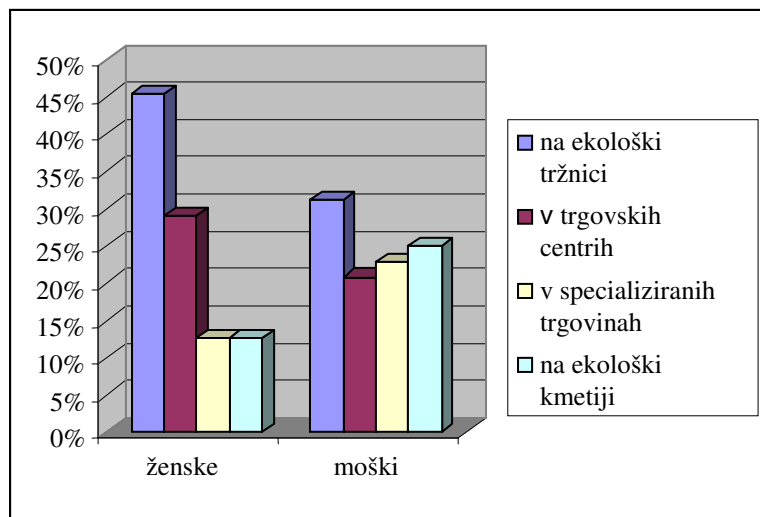
Pri vprašanjih od 2 do 6 smo analizirali tisto skupino potrošnikov, ki so na prvo vprašanje odgovorili pozitivno in so torej že kupovali/kupujejo ekološko pridelano hrano.

Vprašanja so bila postavljena tako, da so anketiranci imeli pri vsakem vprašanju (lokaciji) možnost odgovoriti z »da« ali »ne«.

TABELA 2: Kraj nakupa

	2. na ekološki tržnici	3. v trgovskih centrih	4. v specializiranih trgovinah	5. na ekološki kmetiji	6. drugo
ženske	25	16	7	7	0
moški	15	10	11	12	0

GRAF št. 2

Analizirali smo pozitivne odgovore, jih za boljšo primerjavo predstavili v skupni tabeli in grafu in tako prišli do naslednjih rezultatov: Tako moški kot ženske najpogosteje nakupujejo ekološko pridelano hrano na ekološki tržnici. Drugi najpogostejši kraj nakupa pri ženskah je nakup v trgovskih centrih, pri moških pa na ekoloških kmetijah. Najredkeje ženske zaidejo v specializirane trgovine in na ekološke kmetije, moški pa najredkeje nakupujejo v trgovskih centrih. Obiskanost ekološke tržnice je pri ženskah v primerjavi z moškimi nekoliko večja.

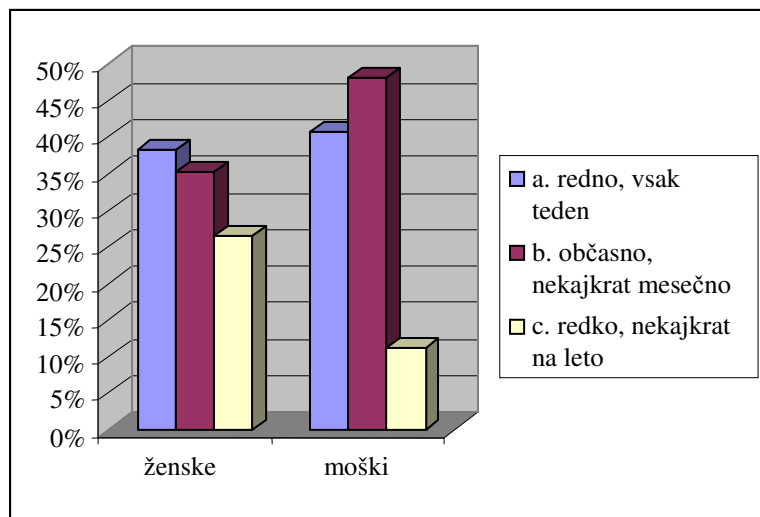
7. Kako pogosto kupujete ekološko pridelano hrano?

TABELA 3: Frekvenca nakupa

	a. redno, vsak teden	b. občasno, nekajkrat mesečno	c. redko, nekajkrat na leto	skupaj
ženske	13	12	9	34
moški	11	13	3	27

Kot je razvidno iz podatkov v grafu št. 3, rezultati kažejo zanimiv podatek, da večji odstotek moških nakupuje ekološko pridelano hrano redno ali občasno kot pa ženske. Večja frekvenca nakupa, če jo primerjamo z moškimi, je večja le pri ženskah, ki redko nakupujejo ekološko pridelano hrano, torej nekajkrat na leto.

GRAF št. 3

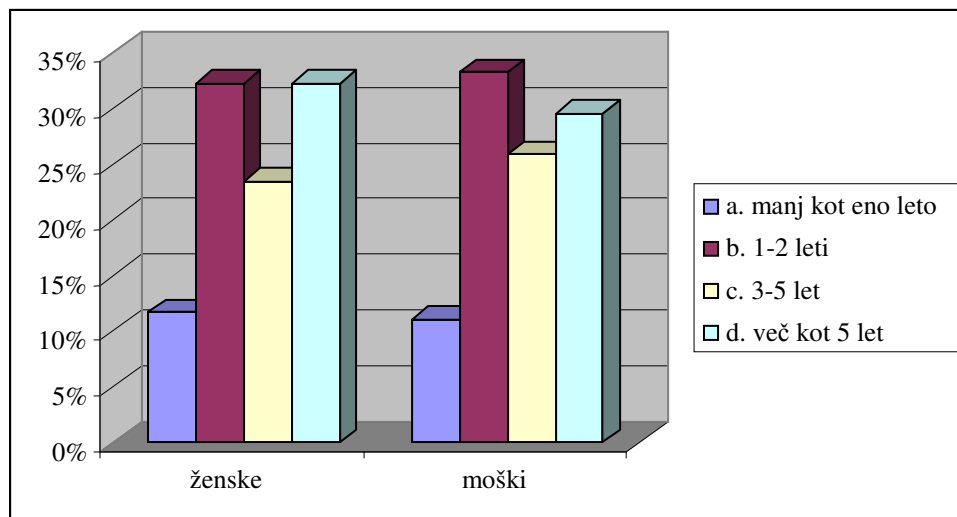
Analiza znotraj spola je pokazala, da ženske najpogosteje nakupujejo ekološko pridelano hrano redno, moški pa občasno. Kljub vsemu je iz podatkov razvidno, da je odstotek tako žensk kot moških, ki ekološko pridelano hrano nakupujejo redno ali občasno, precej velik.

8. Koliko časa že kupujete ekološko pridelano hrano?

TABELA 4: Dolžina nakupa

	a. manj kot eno leto	b. 1–2 leti	c. 3–5 let	d. več kot 5 let	skupaj
ženske	4	11	8	11	34
moški	3	9	7	8	27

Časovna analiza rezultatov je pokazala, da veliko žensk in moških kupuje ekološko pridelano hrano dalj časa oziroma več kot pet let. V spodnjem grafu lahko tudi vidimo, da se število potrošnikov ekološko pridelane hrane z leti povečuje, s čimer smo potrdilo našo prvo hipotezo.

GRAF št. 4

Analiza znotraj spola je pokazala, da obstaja enak odstotek žensk, ki kupuje ekološko pridelano hrano 1–2 leti in več kot 5 let. Pri moških, ki nakupujejo ekološko pridelano hrano, je odstotek tistih, ki le-to nakupuje 1–2 leti, večji od deleža moških, ki ekološko pridelano hrano kupuje več kot 5 let.

9.–17. Z oceno 1–5 ocenite, kako pogosto kupujete ekološko pridelano hrano.

Pri teh vprašanjih so se potrošniki odločali, kako pogosto nakupujejo posamezne izdelke ekološko pridelane hrane. Potrošniki so pogostost nakupa s stopnjo 1–5 ocenjevali vsak izdelek posebej. Podatki so prikazani v skupni tabeli. Za preglednejšo ponazoritev rezultatov smo ločili ženske in moške in rezultate prikazali v dveh ločenih tabelah.

TABELA 5a: Frekvenca nakupa posameznih izdelkov – ženske

ŽENSKE									
	9. sadje	10. zelenjava	11. mesni izdelki	12. mlečni izdelki	13. žitarice	14. olje, kis	15. med, marmelada	16. slaščice	17. drugo
1-nikoli	1	2	15	6	9	3	6	14	0
2-redko	2	5	5	6	6	6	5	8	0
3-občasno	4	4	5	8	11	10	10	5	0
4-pogosto	11	10	3	9	4	9	8	2	0
5-zelo pogosto	16	13	6	5	4	6	5	5	0
skupaj	34	34	34	34	34	34	34	34	0

Kot je razvidno iz podatkov v spodnjem grafu, ženske najpogosteje kupujejo sadje in zelenjavo, najredkeje pa mesne izdelke in sladice. Pogosto se odločajo tudi za nakup mlečnih izdelkov, občasno pa nakupujejo tudi trajnejše izdelke, kot so žitarice, olje, kis, marmelado in podobno.

GRAF št. 5a

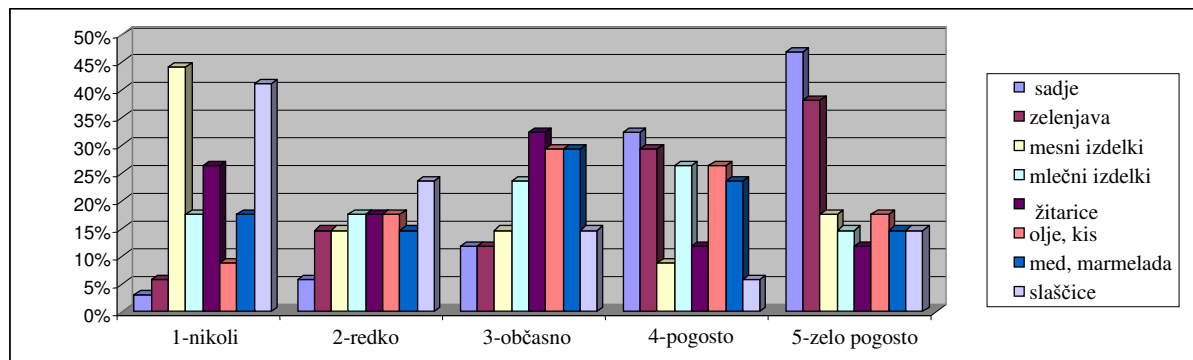
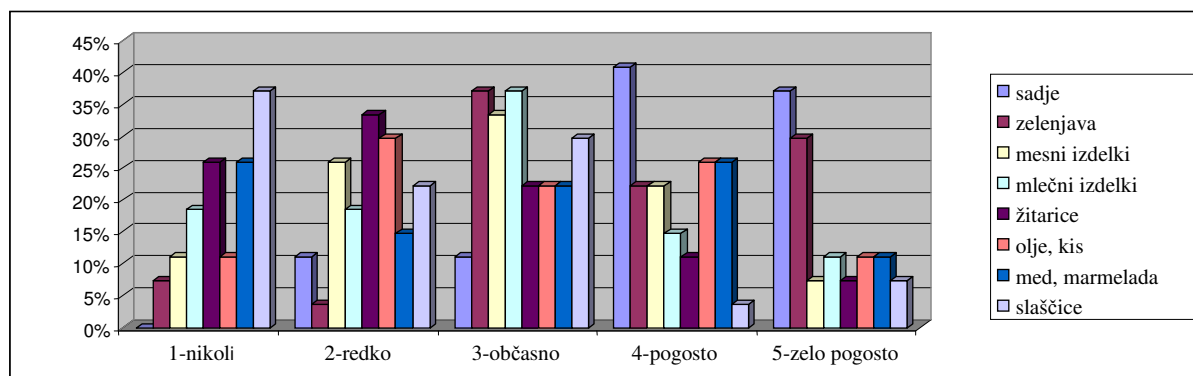

TABELA 5b: Frekvenca nakupa posameznih izdelkov – moški

Moški									
	9. sadje	10. zelenjava	11. mesni izdelki	12. mlečni izdelki	13. žitarice	14. olje, kis	15. med, marmelada	16. slaščice	17. drugo
1-nikoli	0	2	3	5	7	3	7	10	0
2-redko	3	1	7	5	9	8	4	6	0
3-občasno	3	10	9	10	6	6	6	8	0
4-pogosto	11	6	6	4	3	7	7	1	0
5-zelo pogosto	10	8	2	3	2	3	3	2	0
skupaj	27	27	27	27	27	27	27	27	0

Tudi moški se najpogosteje odločajo za nakup sadja in zelenjave. Za razliko od žensk, ki mesnih izdelkov ne kupujejo veliko, pa moški vsaj občasno kupujejo tudi mesne izdelke. Tako kot ženske tudi moški skoraj nikoli ne kupujejo slaščic, le manjši odstotek moških potrošnikov namreč le-te nakupuje zelo pogosto. Občasno posegajo po trajnejših izdelkih, predvsem žitaricah, občasno pa nakupujejo tudi mlečne izdelke.

GRAF št. 5b

18.–22. Ocenite razloge za nakup ekološko pridelane hrane. Za vsakega od naštetih razlogov ocenite, kako pomemben je za vas za to, da kupujete ekološko pridelano hrano.

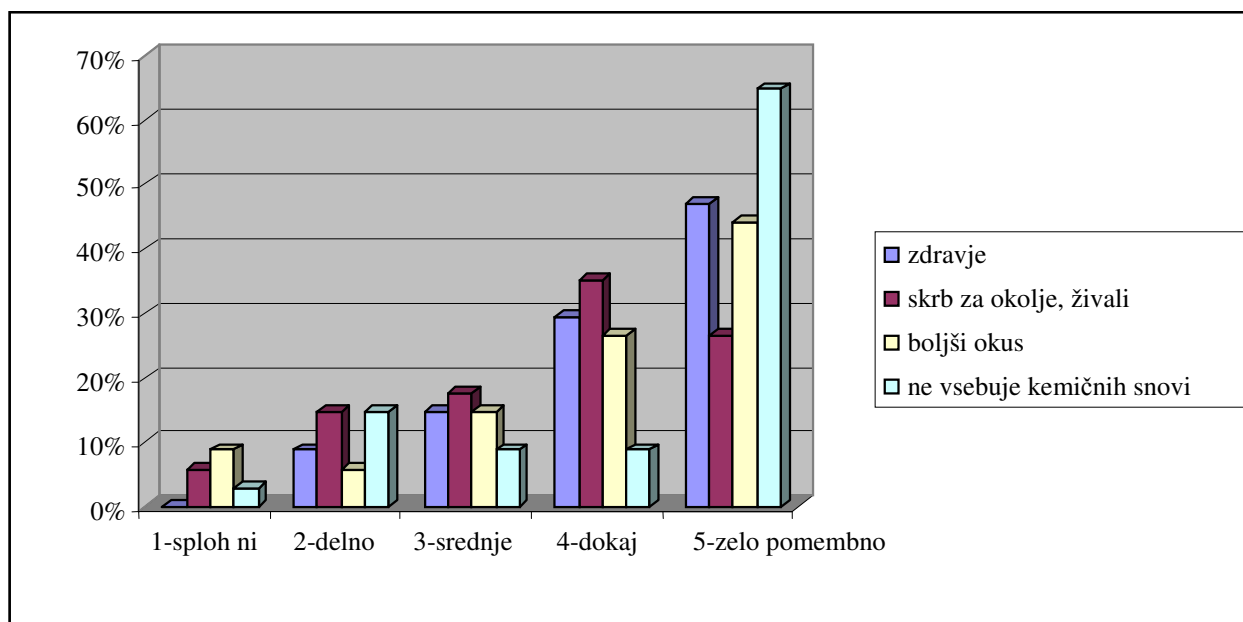
Za preglednejšo predstavitev rezultatov smo podatke ponovno ponazorili v dveh različnih tabelah, glede na spol.

¹ **TABELA 6a: Razlogi za nakup ekološko pridelane hrane – ženske**

	18. zdravje	19. skrb za okolje, živali	20. boljši okus	21. ne vsebuje kemičnih snovi
1-sploh ni pomembno	0	2	3	1
2-delno	3	5	2	5
3-srednje	5	6	5	3
4-dokaj	10	12	9	3
5-zelo	16	9	15	22
skupaj	34	34	34	34

Najpogostejši dejavnik oziroma motiv nakupa ekološko pridelane hrane pri ženskih potrošnikih je, da ekološko pridelana hrana ne vsebuje nobenih dodatnih kemičnih snovi in pesticidov. Na drugem mestu je motiv zdravja, sledita mu boljši okus in skrb za okolje ter živali, ki se jim zdita dokaj pomembna.

GRAF št. 6a

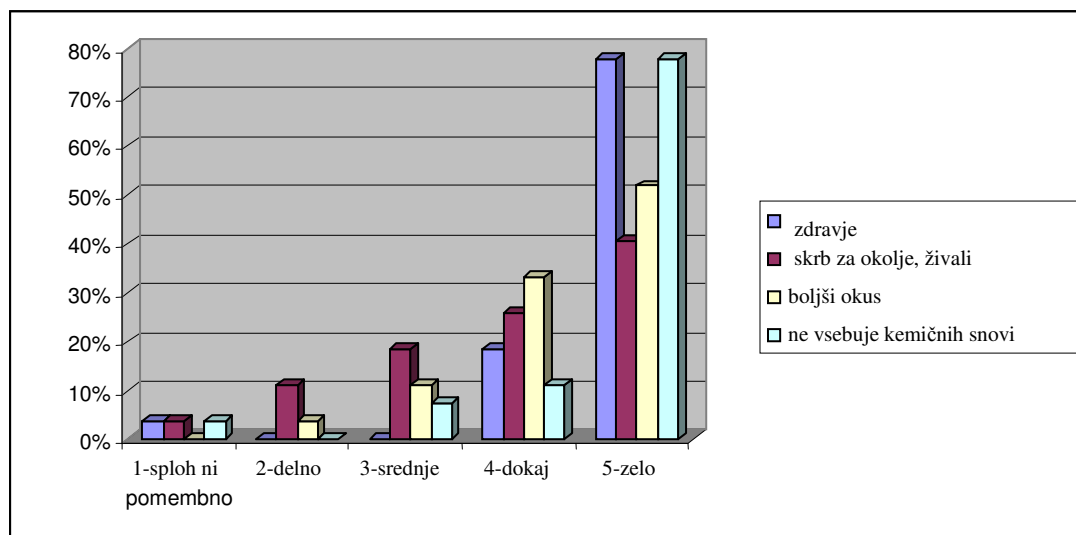
Moškim potrošnikom ekološko pridelane hrane sta enakovredno pomembna motiva zdravje in dejstvo, da ta hrana ne vsebuje nobenih dodatnih kemičnih snovi in pesticidov. V primerjavi z ženskami se jim bolj pomembna zdita tudi boljši okus hrane in skrb za okolje in živali. Odstotek tistih, ki jim navedeni razlogi niso pomembni, je zelo majhen.

TABELA 6b: Razlogi za nakup ekološko pridelane hrane – moški

¹ Na vprašanja od 18 do 22 so anketiranci lahko odgovarjali posamično, glede na stopnjo pomembnosti posameznega razloga za nakup ekološko pridelane hrane.

	18. zdravje	19. skrb za okolje, živali	20. boljši okus	21. ne vsebuje kemičnih snovi
1-sploh ni pomembno	1	1	0	1
2-delno	0	3	1	0
3-srednje	0	5	3	2
4-dokaj	5	7	9	3
5-zelo	21	11	14	21
skupaj	27	27	27	27

GRAF št. 6b

Analiza slednjih rezultatov je skoraj v celoti potrdila našo 3. hipotezo, ki pravi, da je glavni motiv za nakup ekološko pridelane hrane skrb za zdravje. Kljub temu da je ženskam pomembnejše, da ta hrana ne vsebuje kemičnih snovi in pesticidov, pa lahko to lastnost hrane povežemo z zdravjem.

23.–27. Kaj vas pri nakupovanju ekološko pridelane hrane ovira? Za vsakega izmed naštetih razlogov ocenite, koliko vas posamezni dejavnik ovira pri nakupu ekološko pridelane hrane.

Na vprašanja od 18 do 22 so anketiranci lahko odgovarjali posamično (za vsako spremenljivko posebej), glede na stopnjo pomembnosti posameznega razloga za nakup ekološko pridelane hrane.

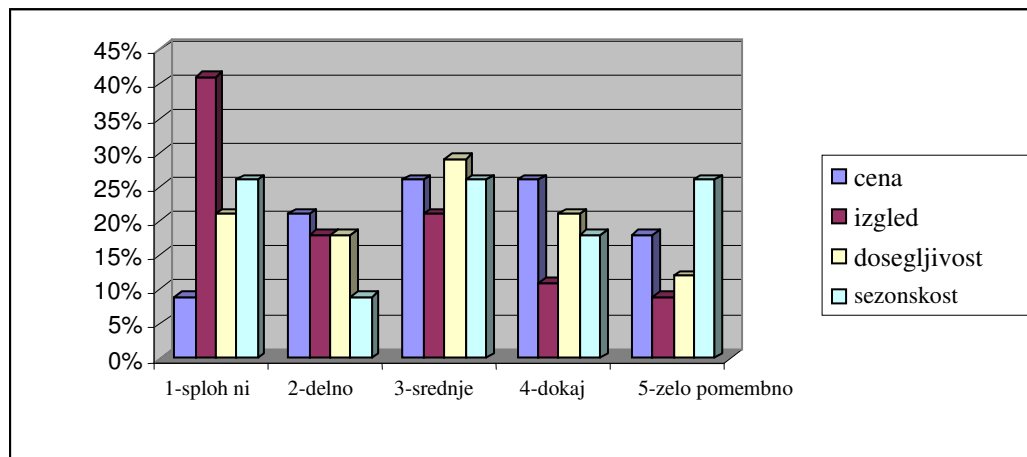
² **TABELA 7a: Ovire za nakup ekološko pridelane hrane – ženske**

ŽENSKO				
	23. cena	24. izgled	25. dosegljivost	26. sezonskost
1-sploh ni pomembno	3	14	7	9
2-delno	7	6	6	3
3-srednje	9	7	10	9
4-dokaj	9	4	7	6
5-zelo	6	3	4	7
skupaj	34	34	34	34

Opomba: Na 27. vprašanje (drugo) nismo dobili nobenega odgovora, zato ga nismo vključili v analizo.

Višja cena (v primerjavi s konvencionalno hrano) je dejavnik, ki zelo ali dokaj odvrne ženske od nakupa ekološko pridelane hrane. Kot precej pomembno oviro ocenjujejo tudi dejstvo, da je količina hrane omejena glede na letni čas. Srednje pomembna ovira za nakup ekološko pridelane hrane se jim zdi težja dosegljivost hrane.

GRAF št. 7a

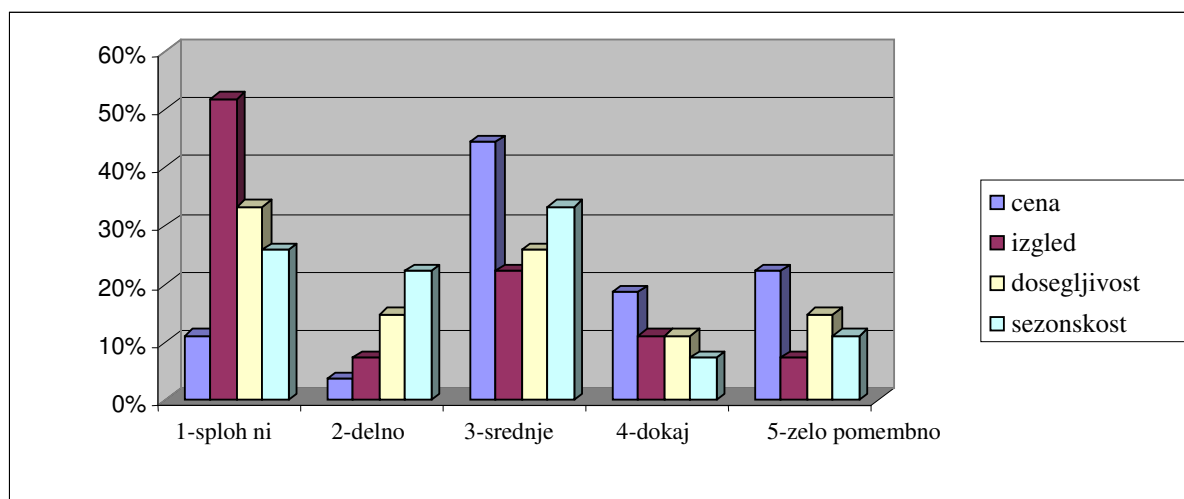

² Rezultati so prikazani v dveh ločenih tabelah glede na posamezen spol.

TABELA 7b: Ovire za nakup ekološko pridelane hrane – moški

MOŠKI				
	23. cena	24. izgled	25. dosegljivost	26. sezonskost
1-sploh ni pomembno	3	14	9	7
2-delno	1	2	4	6
3-srednje	12	6	7	9
4-dokaj	5	3	3	2
5-zelo	6	2	4	3
skupaj	27	27	27	27

Kot prikazuje spodnji graf, je tudi moškim potrošnikom višja cena delna ovira za nakup ekološko pridelane hrane, saj jih je večina le-to označila kot srednje pomemben dejavnik. Tako kot ženskam jim nekoliko slabši izgled hrane ne predstavlja velike ovire, pa tudi omejenost hrane glede na letne čase in težja dosegljivost hrane se jim ne zdijo pretirano pomembni.

GRAF št. 7b

II. 28.–32. Zakaj se ne odločate za nakup ekološko pridelane hrane?

Anketiranih potrošnikov, ki ne kupujejo ekološko pridelane hrane, je bilo skupno 39, od tega 17 žensk in 22 moških.

Vprašanje je bilo postavljeno tako, da so potrošniki na vsak motiv lahko odgovorili pritrdilno ali nikalno, rezultate pa smo prikazali v skupni tabeli. V analizi smo upoštevali pozitivne odgovore.

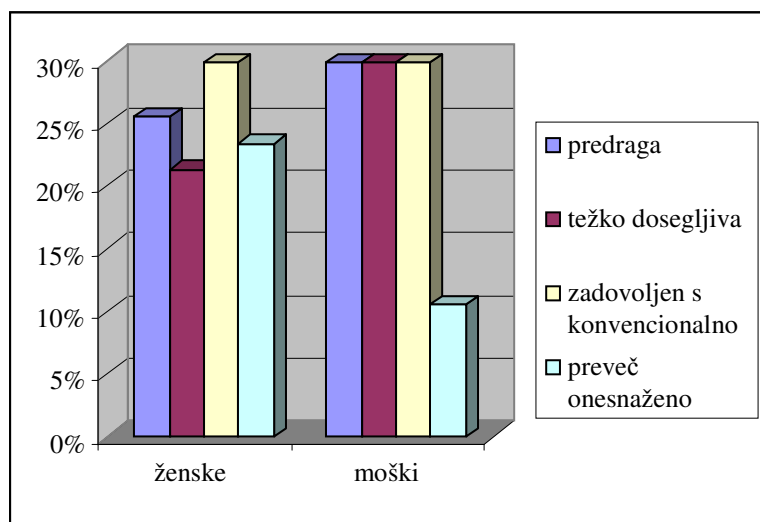
³TABELA 8: Zakaj ne kupujejo EPH?

	28. Ker je draga.	29. Ker je težko dosegljiva.	30. Ker sem zadovoljen s konvencionalno hrano.	31. Ker je okolje preveč onesnaženo.
ženske	12	10	14	11
moški	17	17	17	6

Opomba: Na 32. vprašanje (drugo) nismo dobili nobenega odgovora, zato ga nismo upoštevali pri analizi.

Največ žensk ne kupuje ekološko pridelane hrane predvsem zato, ker so povsem zadovoljne s konvencionalno hrano. Precej jih tudi meni, da je hrana predraga, kar je tudi razlog, da se ne odločijo za nakup. Skoraj polovica jih meni, da ekološko pridelana hrana pravzaprav sploh ne obstaja, saj naj bi bilo okolje za pridelovanje take hrane že preveč onesnaženo. Podobno misleči so tudi moški anketiranci.

GRAF št. 8

Naša zadnja hipoteza, da se potrošniki ne odločajo za nakup ekološko pridelane hrane predvsem zaradi tega, ker so zadovoljni s konvencionalno hrano, se je potrdila. Vendar pa so skoraj enako pomembni tudi drugi razlogi, kot lahko vidimo v zgornjem grafu.

³ Na to vprašanje so odgovarjali potrošniki, ki ne kupujejo ekološko pridelane hrane.

III.

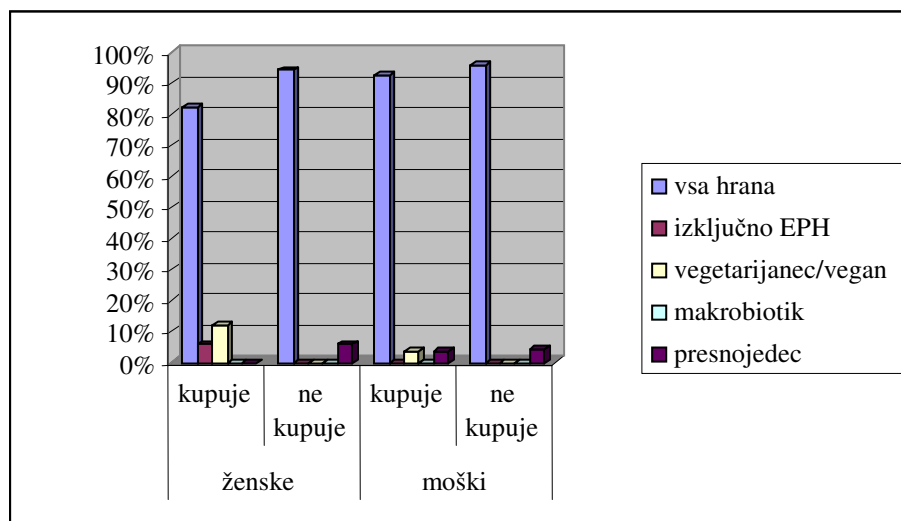
33. Kakšen je vaš način prehranjevanja?

⁴TABELA 9: Način prehranjevanja

		vsa hrana	izključno EPH	vegetarijanec/vegan	makrobiotik	presnojedec	skupaj
ženske	kupuje EPH	28	2	4	0	0	34
	ne kupuje EPH	16	0	0	0	1	17
moški	kupuje EPH	25	0	1	0	1	27
	ne kupuje EPH	21	0	0	0	1	22

Kot je razvidno iz tabele, se večina anketirancev, tako žensk kot moških, prehranjuje z vso hrano. Alternativne prehranjevalne režime prakticira več žensk kot moških, razlika pa se pokaže tudi pri ženskah, ki kupujejo ekološko pridelano hrano, z ostalimi.

GRAF št. 9

34. Ali veste, da imamo v Celju ekološko tržnico?

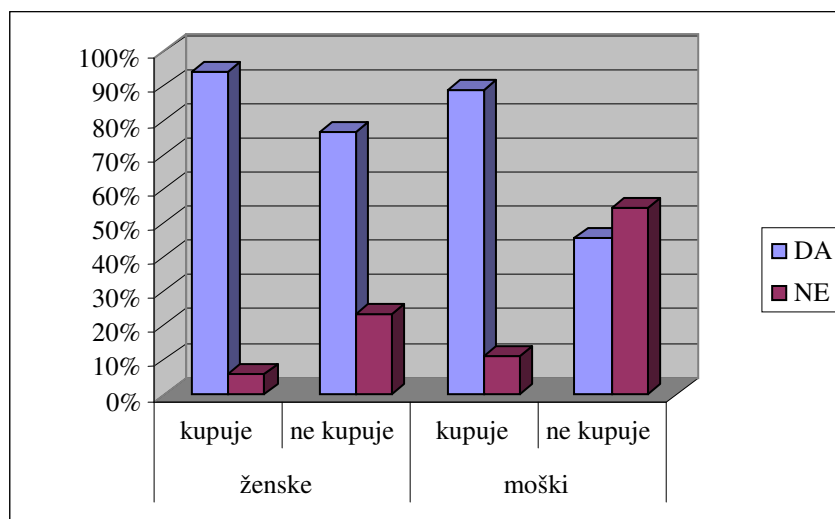
Zanimalo nas je, ali potrošniki, ki nakupujejo na celjski tržnici, vedo, da je na isti lokaciji tudi ekološka tržnica, ki deluje enkrat – dvakrat tedensko (glede na letni čas).

⁴ Na naslednja vprašanja so odgovarjali vsi anketiranci.

TABELA 10: Ekološka tržnica

		DA	NE	skupaj
ženske	kupuje EPH	32	2	34
	ne kupuje EPH	13	4	17
moški	kupuje EPH	24	3	27
	ne kupuje EPH	10	12	22

Večina potrošnikov, žensk in moških, je vedela za obstoj ekološke tržnice v Celju. Tudi med tistimi potrošniki, ki ne kupujejo ekološko pridelane hrane, jih precej ve za ekološke stojnice, čeprav je odstotek takih v primerjavi z ekološkimi potrošniki manjši. Zanimiv pa je podatek, da tudi med ekološkimi potrošniki obstaja nekaj takšnih, ki za ekološko tržnico v Celju ne vedo oziroma do izpolnitve tega anketnega vprašalnika niso vedeli.

GRAF št. 10

4. ZAKLJUČEK

Moderen način življenja, za katerega veljajo značilnosti, kot so individualizacija, globalizacija in urbanizacija, vedno bolj zaznamujejo teme, kot so zdravje, zdrava prehrana, zdrav način življenja. Posamezniki prevzemajo odgovornost za svoje življenje, predvsem pa za zdravje, pri čemer vedno bolj postajajo pozorni na zdravo prehrano. Moderen potrošnik se zanima za izdelke, ki jih kupuje in se ne pusti več zavajati lepim embalažam, ki vabijo s prodajnih polic. Za bolj zdravo prehranjevanje potrošniki posegajo po alternativnih prehrabnih sistemih, med katerimi je vedno bolj pogosto tudi prehranjevanje z ekološko pridelano hrano.

Namen naloge je bilo ugotoviti, kakšen odstotek ljudi predstavlja potrošnike, ki nakupujejo ekološko pridelano hrano. S pomočjo anketnega vprašalnika smo anketirali 100 naključno izbranih potrošnikov celjske tržnice in ugotovili, da je kar 61% anketiranih potrošnikov že kupilo ali nakupuje ekološko pridelano hrano. Naša hipoteza, da je med njimi več žensk, se je potrdila, saj je bil odstotek žensk, ki ekološko pridelano hrano kupuje, nekoliko višji od moškega.

Potrdila se je tudi naša druga hipoteza, da število potrošnikov z leti narašča. V grafu, ki prikazuje časovno dolžino nakupa, je jasno viden porast števila potrošnikov, med katerimi je precej takih, ki ekološko pridelano hrano nakupujejo že več kot 5 let. Zanimiv je podatek, da večji odstotek moških, v primerjavi z ženskami, nakupuje ekološko pridelano hrano redno ali vsaj občasno. Med ženskami je več takšnih, ki le-to nakupuje redko.

Rezultati ankete so pokazali, da potrošniki, tako moški kot ženske, najpogosteje nakupujejo na ekološko tržnici. Nekoliko več kot moški nakupujejo ženske v trgovskih centrih, moški pa nakupujejo pogosteje na ekoloških kmetijah in v specializiranih trgovinah.

Potrošniki ekološko pridelane hrane najpogosteje posegajo po sadju in zelenjavi, občasno posegajo tudi po mlečnih izdelkih, žitaricah in nekaterimi trajnejšimi proizvodi. Moški pogosteje kot ženske nakupujejo mesne izdelke, oboji pa najredkeje kupujejo slaščice.

Glavni motiv za nakup ekološko pridelane hrane je pri moških skrb za zdravje, pri ženskah pa dejstvo, da ta hrana ne vsebuje nobenih dodatnih kemičnih snovi in pesticidov, kar pa ravno tako lahko povežemo z motivom zdravja. Tako se je potrdila naša tretja hipoteza. Pomembnejša dejavnika nakupa sta pri moških tudi skrb za okolje in živali ter boljši okus hrane, ki pa se pri ženskih potrošnikih nista izkazala kot zelo pomembna.

Podobno kot v prejšnjih raziskavah (Marolt, 2004; Združenje ekoloških kmetov Slovenije, 2002) je višja cena ekološko pridelanih izdelkov precej velika ovira, ki potrošnike odvrača od nakupa. Tako ženske kot moške nekoliko ovirata težja dosegljivost ekološko pridelane hrane in dejstvo, da sta količina in ponudba ekološko pridelane hrane omejena glede na letni čas, medtem ko večini potrošnikov nekoliko slabši videz ekološko pridelanih izdelkov ne predstavlja ovire.

V 4. hipotezi smo predpostavili, da potrošniki, ki ne kupujejo ekološko pridelane hrane, le-te ne kupuje predvsem zaradi tega, ker so povsem zadovoljni s konvencionalno hrano. Hipoteza se je izkazala za pravilno, čeprav so dejavniki, kot so višja cena, dosegljivost in omejenost na letne čase, tudi pomembni dejavniki, zaradi katerih se ta skupina potrošnikov ne odloča za nakup ekološko pridelane hrane.

V nalogi smo ugotovili, da se večina potrošnikov prehranjuje na povsem običajen način, torej da jedo vso hrano. Žensk, ki prakticirajo enega izmed alternativnih prehranjevalnih režimov, je v primerjavi z moškimi nekoliko več, predvsem pri ženskah, ki kupujejo ekološko pridelano hrano.

Nazadnje smo želeli ugotoviti, ali potrošniki, tako tisti, ki kupujejo, kot tisti, ki ne kupujejo ekološko pridelane hrane, vedo, da imamo v Celju ekološko tržnico. Odstotek ekoloških potrošnikov, ki vedo za tržnico, je večji od neekoloških, čeprav je med njimi tudi veliko takšnih, ki za to vedo. Zanimivo pa je bilo spoznanje, da je tudi med ekološkimi potrošniki nekaj takšnih, ki niso vedeli za celjsko ekološko tržnico.

Rezultati naše raziskave lahko pomenijo pomembne smernice za oblikovanje novih raziskav s področja ekološke prehrane, saj se ob analizi odpira mnogo novih vprašanj, ki bi jih bilo smiselno raziskati. Prav tako naša raziskava omogoča vpogled ekološkim pridelovalcem in prodajalcem ekološko pridelane hrane v potrošnikove vedenjske vzorce, motive in ovire za nakup ekološko pridelane hrane, obenem pa nudi možnost izboljšati stopnjo zaupanja predvsem tistim potrošnikom, ki dvomijo v neoporečnost ekološko pridelane hrane.

5. VIRI

1. Marolt, M.: Analiza potrošne družbe. Analiza potrošnje ekološko pridelane hrane: Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 2004.
2. Marvin, N., Bavec, M., Repič, P., Golež, M. in Aleksič, V.: Vodnik po ekoloških kmetijah. Maribor: KGZS Kmetijsko gozdarski zavod Maribor, (2002[2003]).
3. Marolt, M.: Do 2013 bo petina kmetij ekoloških. Celjan št. 211 (26.1.2005), str. 24.
4. Časopis Večer. Četrtek, 9. September 2004, stran: V ŽARIŠČU. Datum obiska: 24. februar 2005
<http://www.vecer.si/vecer2003/default.asp?kaj=6&id=2004090900568056>
5. Društvo Novo Mesto. Dan obiska: 24. februar 2005
<http://www.drustvo-novo-mesto.si/teme.htm>
6. ECH-O. Datum obiska: 25. februar 2005
<http://www.ech-o.org/ekologija/dobrojevedeti.asp>
7. Ekonomska fakulteta v Ljubljani. Datum obiska: 24. februar 2005
<http://www.cek.ef.uni-lj.si/magister/golez451.pdf>
8. Kmetijsko gozdarski zavod Maribor. Datum obiska: 25. februar 2005
http://www.kmetzav-mb.si/ekolo/stran1_1.htm
9. Ljubljanske novice. Datum obiska: 24. februar 2005
<http://www.mtaj.si/default.asp?podrocje=2&menu=2&novica=13802>
10. Med.over.net. Datum obiska: 25. februar 2005
http://med.over.net/za_bolnike/bolezni_clanki/alergije/05-dieta_in_prehrana.htm
11. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Datum obiska: 25. februar
<http://www.sigov.si/mkgrp/slo/index.php>
12. REVIJA GEA. Datum obiska: 24. februar 2005
<http://www.gea-on.net/clanek.asp?ID=148>
13. Zdrava hrana. Datum obiska: 24. februar 2005
<http://www.zdravahrana.net/glavn.htm>
14. Datum obiska: 25. februar 2005
<http://obala.net/index.php?show=news&action=news&id=1141>

6 PRILOGE

Priloga št. 1: Anketni vprašalnik

ANKETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni! Smo dijaki Srednje zdravstvene šole Celje, kjer pod mentorstvom prof. Metke Marolt pišemo raziskovalno nalogo z naslovom »Potrošnja ekološko pridelane hrane«, zato vas prosimo, da nam odgovorite na naslednja vprašanja, ki vam bodo vzela le nekaj minut. Anketa je anonimna, podatke bomo uporabili izključno za našo raziskovalno nalogo.

Pozorno preberite vprašanja in ustrezno obkrožite 1 odgovor.

1. Ste že kdaj kupili katerega izmed izdelkov ekološko pridelane hrane?

DA NE

I. Na naslednja vprašanja odgovorite tisti, ki ste na prvo vprašanje odgovorili pritrdilno. Ostali nadaljujte pri vprašanju, označenemu z rimsko številko II.

Kje ste kupili/nakupujete ekološko pridelano hrano?

2. na ekološki tržnici	DA	NE
3. v trgovskih centrih	DA	NE
4. v specializiranih trgovinah	DA	NE
5. na ekoloških kmetijah	DA	NE
6. drugo _____	DA	NE

7. Kako pogosto nakupujete ekološko pridelano hrano?

- a. redno, vsak teden
- b. občasno, nekajkrat mesečno
- c. redko, nekajkrat letno

8. Koliko časa že kupujete ekološko pridelano hrano?

- a. manj kot 1 leto
- b. 1-2 leti
- c. 3-5 let
- d. več kot 5 let

Z oceno od 1-5 ocenite, kako pogosto kupujete ekološko pridelano hrano:

	nikoli	redko	občasno	pogosto	zelo pogosto
9. sadje	1	2	3	4	5
10. zelenjava	1	2	3	4	5
11. mesni izdelki	1	2	3	4	5
12. mlečni izdelki	1	2	3	4	5
13. žitarice	1	2	3	4	5
14. olje, kis	1	2	3	4	5
15. med, marmelada	1	2	3	4	5
16. slaščice	1	2	3	4	5
17. drugo _____	1	2	3	4	5

Ocenite razloge za nakup ekološko pridelane hrane. Za vsakega izmed naštetih razlogov ocenite, kako pomemben je za vas, zato da kupujete ekološko pridelano hrano.

	sploh ni	delno	srednje	dokaj	zelo
18. Ker je bolj zdrava	1	2	3	4	5
19. Ker tako skrbim za okolje, živali	1	2	3	4	5
20. Ker ima boljši okus	1	2	3	4	5
21. Ker ne vsebuje kemičnih in drugih snovi	1	2	3	4	5
22. Drugo _____	1	2	3	4	5

Kaj vas pri nakupu ekološko pridelane hrane ovira? Za vsakega od navedenih razlogov ocenite, koliko vas ovira pri nakupu ekološko pridelane hrane.

	sploh ne	delno	srednje	dokaj	zelo
23. Previsoka cena.	1	2	3	4	5
24. Slabši izgled hrane (v primerjavi z običajno hrano).	1	2	3	4	5
25. Težja dosegljivost.	1	2	3	4	5
26. Da je določena hrana dostopna samo v določenem letnem času.	1	2	3	4	5
27. Drugo _____.	1	2	3	4	5

II. Na naslednje vprašanje odgovorijo samo tisti potrošniki, ki ne kupujejo ekološko pridelane hrane.

Zakaj se NE odločate za nakup ekološko pridelane hrane?

28. Ker je predraga.	DA	NE
29. Ker je težko dosegljiva.	DA	NE
30. Ker sem zadovoljen/zadovoljna s hrano, ki je pridelana na običajen način.	DA	NE
31. Ker menim, da ekološka hrana ne obstaja, na primer zato, ker je vsa zemlja onesnažena.	DA	NE
32. Drugo _____.	DA	NE

III. Na naslednja vprašanja odgovorijo vsi potrošniki.

33. Kakšen je vaš način prehranjevanja?

- a. jem vso hrano
- b. jem izključno ekološko pridelano hrano
- c. sem vegetarijanec/vegetarijanka oziroma vegan/veganka
- d. sem makrobiotik/makrobiotičarka
- e. sem presnojedec/presnojedka
- f. drugo _____

34. Ali veste, da imamo v Celju ekološko tržnico?

DA NE

SPOL: m ž

LETNIK ROSJTVA: _____

IZOBRAZBA:

- a. končana osnovna šola
- b. končana dvo- ali triletna šola
- c. končana štiriletna srednja šola
- d. končana višja šola
- e. končana visoka šola ali več

Hvala za vaše sodelovanje.